

NOVÉ LINEÁRNE MESTO

ABSTRAKT

Práca sa ohliada za teóriou lineárnych miest začiatku 20.storočia ako urbanistického počiatku hybridných stavieb a popíše jeho vplyv na navrhovanie neskoršej dekády. Pôjde o lineárne mestá, ktoré sú kategorizované do vrstvnia funkcií v jeden konglomerát, udáva pojem linearity, základné delenie, ktoré vzniklo na základe rozširovania dopravy a mesta. V budúcnosti nebudú vznikať samostatné mestá v lineárnej kompozícii, tak ako ich poznáme z radikálnych vízií ale ako multifunkčné trate občianskej vybavenosti zakomponované v meste či v krajine.

VÝSKUMNÁ OTÁZKA

Čo je lineárne mesto? V akej podobe sa budú utvárať v súčasnosti / budúcnosti? Aké budú vznikať v meste a aké v krajine?

HYPOTÉZA

Lineárne mestá sa budú utvárať ako druhá vrstva „mesta“ v „meste“ ako multifunkční trate s občianskou vybavenosťou (pojem „mesto“ chápem v práci jako metraforu).

METÓDY VÝSKUMU A CIELE

Výskum je tvorený metódou RESEARCH BY DESIGN.

Cielom výskumu je najdenie metódy adaptácie dopravnej stavby (železnice, mostu, dopravnej stanice,...) do života mesta/krajiny, tak aby nebola bariérou ale aby bolo možné z nej vyťažiť kladné maximum pre konkrétny problém oblasti, regionu, mesta.

STAV POZNANIA

Názvoslovie:

Lineárne mesto je rozloženie funkčných zložiek mesta v páse okolo výkonnej dopravnej tepny shromadnou mestskou dopravou.

Lineárne mesto jedného konglomerátu je kombinovanie mesta v hybridné súbory niekoľkých zložiek funkcií nad / vedľa seba, tak aby vytvorili jeden celok, súbor stavieb na sebe závislých.

Hybridná stavba je objektom, ktorý kombinuje niekoľko funkcií v jednu. Základné delenie je na vrstvenie – ukladanie funkcií na seba v jeden objekt, hybridné -ide o kríženie dvoch rôznych funkcií v jednu, transformácia – spojuje v jeden celok dve protichodné funkcie ale fyzicky nie sú premiešané .

Nové lineárne mesto strategicky využíva súčasnú železničnú trať a vzťahuje k sebe chýbajúcu občiansku vybavenosť daných mestských štvrtí, lokalít, regionu tak aby vznikli multifunkčné zdieľané priestory. Ide o efektívne využívanie stavajúcej infraštruktúry a eliminovanie zastavania cenných pozemkov.

História:

Roadtown –E. Chambless, 1910, Chamblessa zaujal vzťah medzi dopravou a pozemkom už začiatkom 20.storočia a jeho radikálna vízia sa pretavila v myšlienku vytvorenia obytného dopravného koridoru. Našiel tým spôsob ako skomponovať dopravu a bývanie v jeden mechanizmus. V modernom živote vtedajšieho i súčasného človeka sú dôležité spojenia, dopravné spojenie s bývaním, prácou, obchodom a voľnočasovými aktivitami, ideálnym vzorcom je keď sa všetky funkcie nachádzajú čo najbližšie u seba. Najväčším impulzom pre Roadtown bolo vytvorenie bývanie pre komunitu poľnohospodárov.

Projekt Alžíriska od architekta Le Corbusiera, Táto Corbusierova megaštruktúra bola sama o sebe výnimočnou nie len jej lineárnym charakterom, ktorý je podmienený dopravou ale aj konštrukčným spôsobom plánovanej výstavby. Konštrukčná výška jednotlivých podlaží bola päť metrov, táto výška dovoľovala o vloženie do štruktúry

dvojposchodového domu. Tým mohol byť sám o sebe individuálny, neurčovala charakter architektúry, udávala len systém fungovania. Stavba konkrétne kopírovala zátoku prístavu a doprava sa nachádzala na strechách budov na rozdiel od Roadtownu.

Do klasifikácie lineárnych miest môžeme zaradiť aj odnož hybridných lineárnych súborov, v najväčšej miere sa objavujú v kombinácii s mostnými konštrukciami, existuje veľa príkladov v kombinovaní sprídruženou funkciou. Ako jeden z prvých príkladov, ktoré sa do tejto kategórie môžu zaradiť je most Ponte Vecchio vo Florencii, kde sa mostná konštrukcia kombinuje s obchodnou a technickou (dielne) funkciou. V tejto kategórii je zaujímavým prístupom pár návrhov o projekt jedného z najznámejších projektov Nuselského mostu v Prahe, kde sa opakoval princíp výnosu z prenájmu pridaných funkcií. Ďalším z príkladov hybridných konštrukcií je Gymnasium Bridge od architekta Stevena Holla, Bronx 1991, tentokrát so zámerom neblokovať vývoj lokality, spravnosti kanálu a vytvorením mostnej konštrukcie nad stávajúcou komunikáciou. Projekt je poetickou víziou pešieho mostu, ktorý vedie zBronxu do parku na Randalls Island. Most je zároveň telocvičňou, ktorá integruje stretávanie sa, cvičenie a prácu v jeden objekt.

Aplikácia nového lineárneho mesta :

FÁZA 1 – MESTO: Negrelliho viadukt, Praha – Česká republika

Cieľom je nenahliadať sa viadukt len ako na dopravnú stavbu ale ako na miesto, ktoré má potenciál byť nielen mostom, ale stať sa samostatnou mestskou štvrťou . Návrh rešpektuje jeho železničný systém, ktorý je nevyhnutný pre správu mesta a dopĺňa ho stavebným programom -galérie, ubytovanie, auditórium, knižnicu,... Aplikáciu systému navešovania funkcií na teleso viaduktu na nezastavaných pozemkoch v jeho okolí. Viaduktom sa zaoberal aj jeden zo študentských workshopov, ktorý preveroval možnosti pešieho na pojenia Karlína – Štvanie a Holešovic.

FÁZA 2 - KRAJINA : Trať mládeže, Hronská Dúbrava – Banská Štiavnica – Slovenská republika

Cieľom je využitie zastaralej nepoužívanej železničnej trate, ktorej hrozí likvidácia k vztiahnutiu veškerej občianskej vybavenosti obcí v jej okolí chránenej oblasti krajiny. Tým podporiť zamestnanosť, demografiu a rozvoj regionu. Doplniť ho stavebným programom, takým aby sa z obcí nestávali chatárske oblasti ale aby sa tu rozvíjal život moderného človeka formou zdieľaných priestorov na/u železnice.

SÚČASNÝ STAV PROBLÉMU A VÝSLEDKY

Doterajší výskum bude publikovaný v zborníku v rámci konferencie Architektúra v perspektíve 2020 pod názvom „Ulica chce byť budovou“ zaoberá sa ohliadnutím na lineárne planovanie a publikuje aplikáciu dvoch lineárnych prístupov v mestskom kontexte a na konferencii Architektúra a udržiteľný rozvoj v októbri tohto roka. Spolu s galériou DOX prebehla v období február – august 2020 výstava GALEGION, ktorá sa zaoberala aplikáciou lineárnych systémov a utópiou. V rámci tejto výstavy boli zorganizované dva workshopy, ktoré sa zaoberali problémami súčasného mesta, na dvoch spracovaných projektoch. V rámci grantu SGS pod názvom Mesto na koľaji prebieha výskum spracovania dát o lineárnej kompozícii, v ďalšom roku bude výskum aplikovaný konkrétne na druhú fázu a to na výskum linearity v kontexte krajiny.

LITERATÚRA

Krásný, Jan: Názvoslovní urbanismu. 1976.

P.Hájek: Kombinace funkcí v architektuře. 2010

E.Chambless: Roadtown.1910.

Extrakt z Le Corbusier a Pierre Jeanneret, Oeuvre complète, zväzok 2, 1929-1934

Kajijima,Kuroda,Tsukamoto: Made in Tokyo. 2016

Hruza. Svět měst / Současný urbanismus

George H. Marcus. 2001 Le Corbusier: Inside the Machine for Living

Le Corbusier. 2001 Urbanisme

Kiyonori Kikutake. 1997 From Tradition to Utopia

Nikoleta Slováková 30.08.2020